

EXEMPLAR

Vertaisohjaajien koulutusohjelma

Moduuli 8: Tietotekniikka ja sosiaalinen media

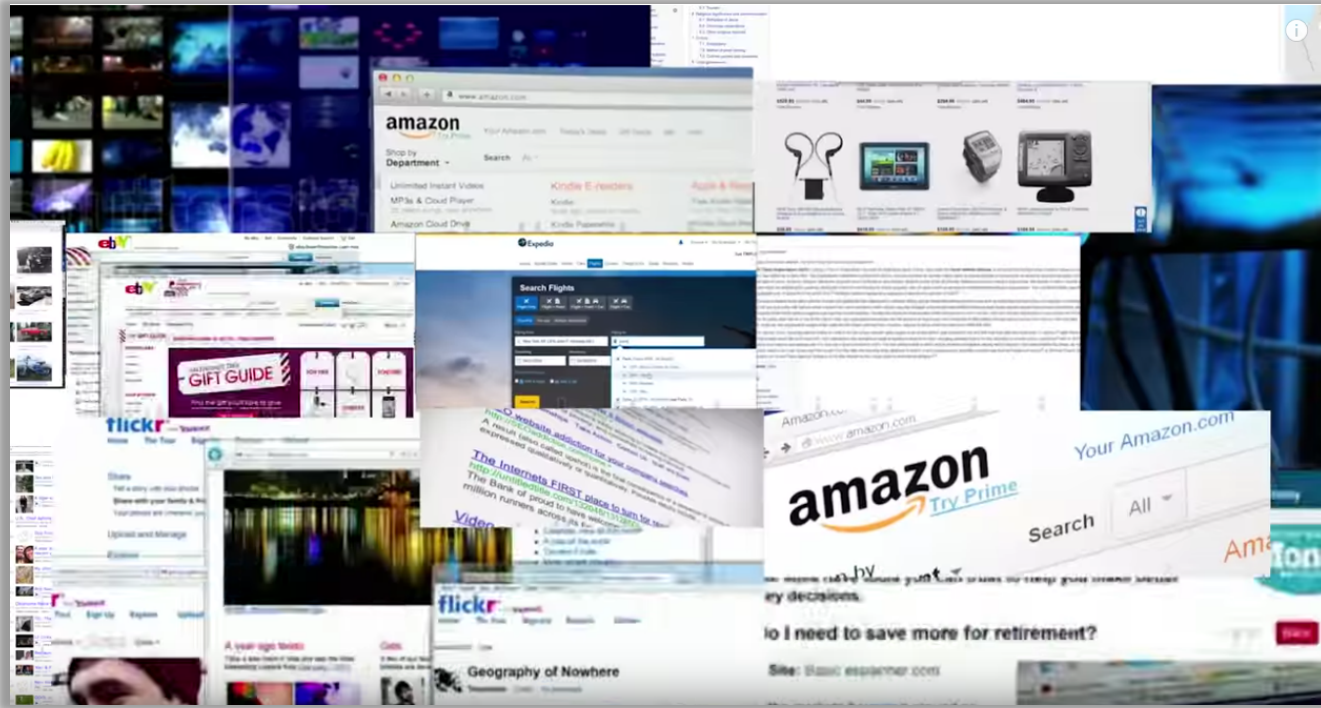
**Internet-opas:
Sosiaalinen media, trollit ja valeuutiset**

Tervetuloa Internetiin

- Internetistä on tullut korvaamaton osa ammatillista ja yksityiselämäämme
- Kuinka se toimii? Miten se sai alkunsa? Miten se kehittyi? Otetaan selvää!

Mikä on Internet?

- Alkoi USA:ssa 1970-luvulla
- Pää tavoitteena oli jakaa tietoa nopeasti ja hajautetussa verkossa
- Ei kukaan ja kaikki valvovat
  - ▶ Jokaisella käyttäjällä on vastuu omasta käytöksestään ja lainvastaisen toiminnan ilmoittamisesta

Kuinka internet kehittyi?

WEB 1.0

Staattinen tietoverkko
„read-only“
1989-2005

WEB 3.0

Semanttinen verkko
„read-write-execute“
vuodesta 2016

WEB 2.0

Sosiaalinen verkko
„read-write“
2004-2016

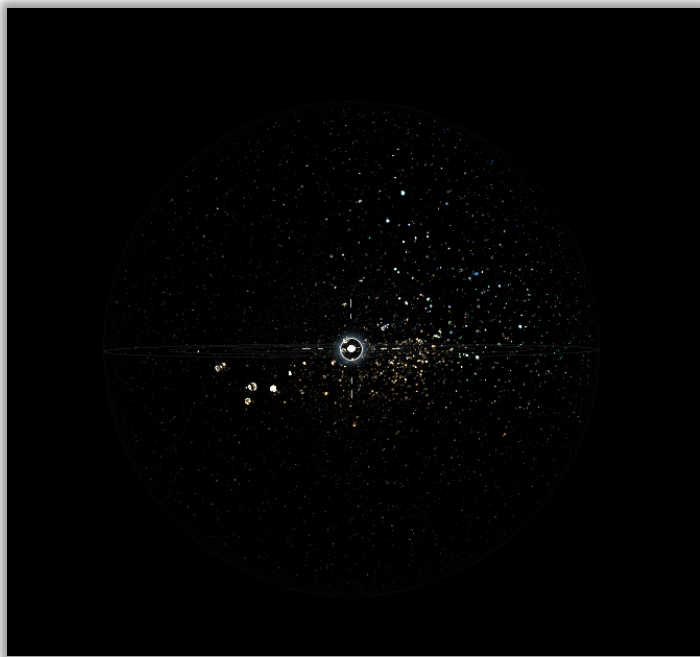

WEB 4.0

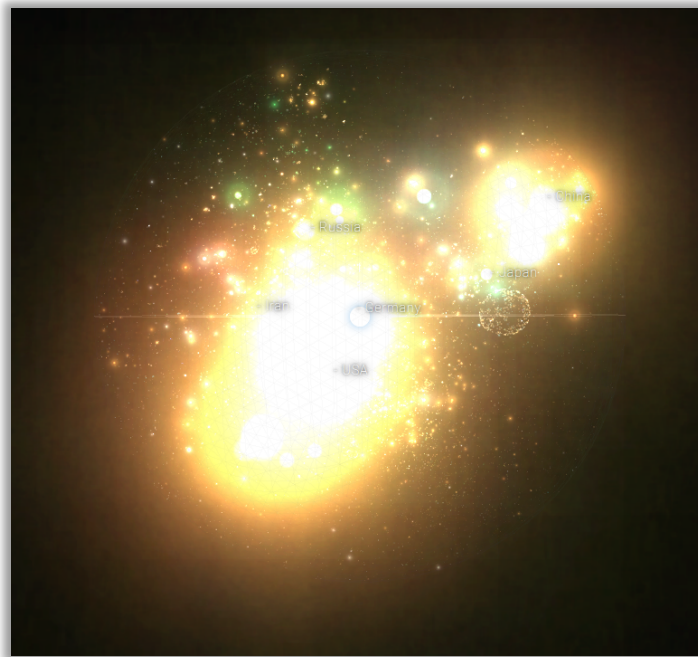
Älykäs verkko(AI)
„read-write-concurrency“
Vuodesta 2020 eteenpäin

Miltä internet näyttää?

Internet vuonna 1996

Internet vuonna 2016

Verkkosivujen käyttötarkoituksia

- Millaisia verkkosivuja tiedät ja käytät?
- Mitä sosiaalisen median kanavia käytät ja mihin tarkoitukseen?

Sosiaalinen media

- Domains build clusters depending on how related they are to each other.
- The same phenomenon is happening inside each domain as Artificial Intelligence is analysing our online behaviour.

Sosiaalisen median hinta

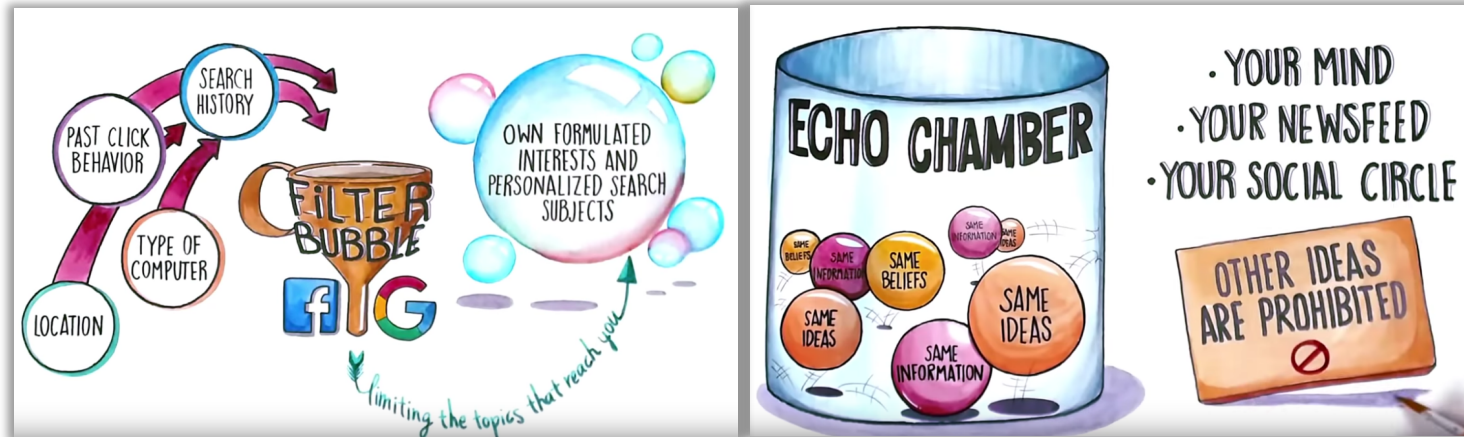
- Onko sosiaalinen media ilmaista?
  - Ei oikeastaan. Maksamme henkilökohtaisilla tiedoillamme.
  - Olet saattanut kuulla „big datasta“ ja sen käyttämisestä markkinointiin.
  - Big data tuo valtavia voittoja verkkosivujen operaattoreille/omistajille

- Erityisesti sosiaalisen median verkostoissa verkkokäyttäjytemme on hyvin havaittavissa.
- Algoritmit haluavat näyttää meille sisältöä, joka on samanlaista kuin kuluttamamme sisältö.
- Miksi? Mainosten ja voittojen takia.

Tuleeko mieleesi jokin esimerkki?

Informaatiokupla ja sosiaalinen kupla eli kaikukammio

- Säännöllinen käyttäytymisemme vahvistaa omaa informaatiokuplaamme ja sosiaalinen kupla vahvistaa mielipiteitämme.

Informaatiokupla ja sosiaalinen kupla eli kaikukammio II

Informaatiokupla

- Rajattu tieto perustuu yksioölliseen verkkokäyttämiseen
- „ajattelu laatikon sisäpuolella“

Sosiaalinen kupla

- Olemassa olevien mielipiteiden, ideoiden ja uskomusten vahvistuminen, jota kaikukammion „ulkoapäin“ tuleva informaatio vahvistaa

Oletko huomannut nämä informaatiokuplat/ sosiaaliset kuplat aiemmin? Miten?

Informaatiokupla ja sosiaalinen kupla eli kaikukammio III

- Molemmat kuvaavat samaa ilmiötä.
- Molemmat luodaan oman käytöksemme kautta.
- Molemmat estävät meitä oppimasta uusia asioita
- Molemmat voivat olla jopa vaarallisia
- Mutta: molemmat auttavat meitä navigoimaan äärettömässä internetissä.

→ Laajenna aktiivisesti uutislähteitäsi ja haasta näkemyksiäsi paetaksesi joskus kuplastasi

- Minkälaisia muita uhkia informaatiokuplan lisäksi voi kohdata internetissä?

TROLL MAKE INTERNET MAD.

TROLL LIKE ANGER.

TROLL WANT PEOPLE AS

MISERABLE AS TROLL.

■ Osa uhista on **vaarallisia**:

- ▶ tietojenkalastelu, identiteettivarkaudet, hakkerointi, virukset, ...

■ Jotkut uhat voivat olla **vaarallisia**:

- ▶ valeuutiset, väärät henkilöllisyydet, seuranta, ...

■ Jotkut uhat ovat **loukkaavia ja vahingollisia**:

- ▶ trollit, flämetus, verkkokiusaaminen, ...

Kuinka käyttäytyä internetissä

- Verkossa käyttäytymiseen liittyy muutamia sääntöjä.
- Verkkoetiketti = „Netiketti“
- Katsotaanpa oletko internetin mallikansalainen eli nettikansalainen

En ole koskaan – Netiketti

EN OLE KOSKAAN...

- ... jakanut kuvaa julkisesti ilmoittamatta sen lähdettä
- ... loukannut ketään verkossa
- ... jakanut uutisia tarkistamatta sen faktoja
- ... ladannut kuvaa/videota jostakin ilman hänen lupaansa

En ole koskaan – Netiketti II

■ Kenellä on 2 tai 3 merkkiä jäljellä?

- ▶ Mahtavaa! Olet esimerkillinen nettikansalainen!

■ Kenellä on 0-1 merkkiä jäljellä?

- ▶ Miksi teit kyseiset asiat?
- ▶ Tekisitkö saman uudelleen?

Netiketti III – Seitsemän perussääntöä

1. Muista ihminen näytön toisella puoella
2. Käyttäydy verkossa kuten käyttäytyisit sen ulkopuolellakin
3. Tiedosta missä olet (konteksti)
4. Kunnioita muiden aikaa ja kykyjä
5. Hyödynnä omaa nimettömyyttäsi
6. Kunnioita toisten yksityisyyttä
7. Anna anteeksi rehelliset virheet ja kulttuurierot

Ryhmätehtävä – Esimerkillinen nettikansalainen

- Millaisia **ominaispiirteitä** esimerkillisellä nettikansalaisella on?
- Miten esimerkillinen nettikansalainen **käyttäytyy** verkossa?
- Kuinka esimerkillinen nettikansalainen **käsittelee** valeuutisia, trolleja, verkkokiusaamista ja muita **haasteita**?
- Mitkä ovat **toiveesi ja strategiasi** saada internetistä parempi paikka kaikille?

Esimerkillisen nettikansalaisen sopimus

- Mikä oli sinusta tänään mielenkiintoisinta?
- Miten aiot muuttaa käyttäytymistäsi tullaksesi esimerkilliseksi nettikansalaiseksi?

**Kiitos
osallistumisestasi!**

exemplar

